

Paisatge i clima a la Garrotxa

Una mostra exposa les dades meteorològiques recollides durant 30 anys a Beget

Jordi Zapata, davant de l'Estació de Beget, al Casal dels Volcans.

La relació entre el clima i les diferències paisatgístiques és la temàtica d'una exposició del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. La mostra exposa el contrast dels blancs calcaris de l'Alta Garrotxa, amb els verds i vermells de la Zona Volcànica de la Garrotxa. S'hi mostren les dades de temperatura, pressió i vents recollides a l'Escola de Beget durant 30 anys i les edicions d'història natural de la família Paluzie al segle XIX.

XAVIER VALERI | OLOT

Unes 800 persones, en els darrers dies, han visitat l'exposició La Garrotxa. Clima, geografia i paisatge. La mostra estarà al Casal dels Volcans fins al 29 de juny. La intenció és exhibir el dinamisme de la relació del clima amb les singularitats paisatgístiques de la comarca. És a dir, les serralades i valls cobertes de fagedes i de rouredes són el resultat d'un clima ple de contrastos. A més de presentar els efectes del clima sobre el paisatge, l'exposició mostra l'estació meteorològica que va funcionar a l'escola de Beget (Camprodon) dels anys 30 fins als 60 i llibres i làmines sobre meteorologia de la impremta de la família Paluzie.

Segons el meteoròleg del Casal dels Volcans d'Olot i organitzador de la mostra, Jordi Zapata, "en un espai geogràfic reduït hi ha canvis considerables d'aspecte i de clima". Així doncs, les característiques del clima i del paisatge a la Garrotxa tenen l'origen en els factors geogràfics. Zapata defineix un escenari comprès entre la mar Mediterrània amb una massa d'aire càlida i humida i uns Pirineus que, tot i aportar un aire més fred, representen una bona protecció respecte als vents assecadors del nord. La proximitat de la serralada afavoreix l'abast de les tempestes i els refredaments nocturns.

El fred de la nit fa que part de les valls de la comarca es vegin afectades per boires (sobretot a l'hivern). Les calitges afecten especialment la Vall de Bianya, la zona de Santa Pau i la Vall d'en Bas. L'efecte de les humitats vaporoses en el paisatge es marca en l'abundància de rouredes i de fagedes.

La humitat dels boscos de la Vall de Bianya inclosa dins de la zona volcànica contrasta amb les cingleres calcàries cobertes de matolls de l'Alta Garrotxa, algunes de les quals també estan

ubicades a la Vall de Bianya (un municipi de 90 quilòmetres quadrats). La diferència està afavorida pel fet que l'Alta Garrotxa té els marges de les muntanyes encarats al sud, fet que comporta més radiació solar. És a dir, hi ha menys obagues i el sol al llarg de l'any hi escalfa més.

Uns altres factors que propicien les diferències paisatgístiques són els vents i les masses d'aire. El fet d'estar situada entre el mur pirenaic i el mar fa que les masses d'aire d'origen mediterrani propicien el caràcter humit de la comarca.

Tot i l'abundància general de pluja, el nombre de precipitacions té una distribució diferent. Així doncs, on plou més és a la part occidental (Vall d'en Bas i Olot) i a la part nord (Vall de Bianya). Les pluges baixen a mesura que el riu Fluvià baixa cap a les planes empordaneses. És a dir, a Tortellà i Besalú hi plou menys que a la Vall de Bianya, Olot i la Vall d'en Bas. Igual que les pluges, la neu és més freqüent al nord. Així, la capital de la Garrotxa, Olot, té una mitjana de tres dies de nevada a l'any. Una altra característica dels efectes del clima sobre el paisatge són els núvols. La humitat i les diferències d'alçada afavoreixen l'ascens de l'aire. A partir d'aquest fet, quan el sol escalfa, es formen núvols d'evolució i algunes tempestes orogràfiques. Per això, a Olot tres dies de calor forta quasi sempre van seguits d'una tempesta d'aigua.

Meteorologia didàctica

Un altre apartat de la mostra és el paper de la meteorologia i del coneixement del medi atmosfèric a les escoles. El referent és que en temps de la Segona República, el Servei de Meteorologia de la Generalitat va posar una estació a Beget. En aquell moment, Beget estava més habitat i disposava d'escola. El mestre es va dedicar a recollir les dades de fred, calor o humitat que li proporcionaven els nens i després les comentaven. Era una manera d'ensenyar el medi atmosfèric. La pràctica va durar uns 30 anys. És a dir, dels anys 30 als seixanta. Es tracta d'una època de la qual és molt difícil trobar dades. En tant que, particularitat, els nens de Beget van recollir les dades de cadascun dels dies de la Guerra Civil. És per això que representen unes dades úniques a Catalunya, perquè pel fet de ser un lloc molt apartat, la gent de Beget va viure la guerra d'una manera més tranquil·la que la de la resta del país.

També hi ha una mostra de llibres i de làmines relacionades amb la família Paluzie. Es tracta d'una nissaga olotina de tradició editorial en el camp dels llibres de text.

A finals del set-cents, la família Paluzie, procedent del Llenguadoc, es va establir a Olot. Un dels membres destacats va ser Esteve Paluzie Cantalocella (1806-1873). Ell va fer la carrera de mestre i a partir del 1840 es va dedicar a publicar llibres de text. Va editar llibres d'aritmètica, enciclopèdies, d'administració comercial, d'història... Sobretot, en va fer de geografia. Amb les clàssiques litografies de dibuixos a la ploma, en les quals a més de mapes s'hi mostraven els habitants dels països, llavors exòtics. En tant que editor, va ser una persona molt important. Tant, que li van donar la Creu de Carles III i el van nomenar membre de l'Acadèmia d'Història. Durant dècades, Esteve Paluzie va proveir de llibres les escoles de l'Estat espanyol, on a partir de la llei Moyano (1857) l'ensenyança primària era obligatòria. Així doncs, els Paluzie es van convertir en uns editors de proporcions extraordinàries. Aquest fet no els va fer oblidar els seus orígens. Ho demostra el fet que entre les obres editades hi hagi Olot, su comarca, sus extinguidos volcanes (1860). A més, va ser un dels impulsors del Centre Artístic Olotí (1869).

Les publicacions de l'editorial es caracteritzen per la gran qualitat de l'exposició de temes meteorològics i astrològics. Una de les causes era que Antoni Paluzie (1899-1984) era astrònom.

Zapata explica que l'exposició també és una manera de fer un homenatge a la família Paluzie i a les seves edicions.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/comarques/2014/06/23/paisatge-clima-garrotxa/675460.html?utm_source=rss